

Schengenská dohoda a Schengenský prostor

Michal Mikulka (UČO: 457572)

Obecně

- Schengenský prostor neboli Schengen je území států, na jejichž společných hranicích nejsou prováděny hraniční kontroly osob.
- **schengenské acquis**- rozumí se jím Schengenská dohoda, Schengenská prováděcí úmluva
- **vnější hranice**- pozemní, vzdušné a mořské hranice členských států, pokud nejsou vnitřními hranicemi. Vnější hranice České republiky se nacházejí pouze na mezinárodních letištích.
- **vnitřní hranice**- pozemní hranice členských států, letiště, která se nacházejí na území členských států a jsou určena pro provozování leteckých spojení pouze mezi členskými státy, a v neposlední řadě i námorní přístavy určené pro pravidelnou trajektovou dopravu výlučně z území na území členských států, bez přerušení plavby v přístavech mimo toto území.

Historie

- Původní dohoda vznikla mezi pěti evropskými státy (Německo, Francie, Belgie, Nizozemsko a Lucembursko) v lucemburském městečku Schengen roku 1985, k nimž se vzápětí přidaly další státy
- jejímž účelem bylo zrušit kontroly na hranicích mezi těmito státy a zajistit tak volný pohyb zboží a služeb přes hranice
- V roce 1990 státy potvrdily vzájemnou spolupráci podpisem Schengenské prováděcí úmluvy (detailní úprava)
- V roce 1995 přijala tehdejší Evropská společenství Amsterodamskou smlouvu, v níž se rozhodla přejmout Schengenskou úmluvu do práva Evropských společenství. (v platnosti od 26.3. 1995)
- 1997: Amsterodamská smlouva zavádí schengenskou spolupráci některých vlád do právního rámce EU.
- Dnes tvoří Schengenský prostor 26 států Evropy, včetně 22 členských států Evropské unie.

Postupné přistoupení

- Itálie (1990), Řecko (1992), Rakousko (1995), Dánsko + Finsko + Švédsko (1996), Česká republika + Estonsko + Lotyšsko + Litva + Maďarsko + Malta + Polsko + Slovensko + Slovinsko (21.12.2007), Švýcarsko (2008), Lichtenštejnsko (2011)

Bezpečnost

- **policejní a justiční spolupráce**- policejní spoluprací se rozumí předcházení trestným činům v Evropské unii, jejich odhalování a vyšetřování.
- **Schengenský informační systém (SIS)**- společný informační systém států zapojených do schengenské spolupráce, jehož hlavním účelem je udržení vysoké úrovně bezpečnosti ve společném prostoru bez kontrol na vnitřních hranicích. SIS umožňuje členským státům sdílet informace o osobách a o věcech, které jsou využívány při provádění hraničních kontrol a jiných policejních a celních kontrol ve vnitrozemí, i při posuzování žádostí o udělení víza či povolení k pobytu.

Vnitřní hraniční kontroly

- Kdokoliv, ať už má jakoukoliv státní příslušnost, může překročit vnitřní hranici v schengenském prostoru, aniž by byl kontrolován.
- Vnitrostátní orgány mohou na hranici nebo v příhraniční oblasti provádět policejní kontroly na místě, pokud jsou založené na obecných informacích a zkušenostech a nejedná se o systematické pasové kontroly.
- Osoby jsou povinny mít určité cestovní dokumenty
- Země schengenského prostoru může výjimečně znovu zavést hraniční kontroly, zpočátku na dobu až 30 dnů, pokud existuje závažné ohrožení veřejného pořádku nebo vnitřní bezpečnosti.

Vnější hraniční kontroly

- Schengenský prostor postupně zpřísnil kontroly na svých vnějších hranicích a integroval je do **jednotného souboru pravidel**
- **Kontroly se týkají** lidí překračujících vnější hranice EU a způsobu provádění kontrol, a to podle Schengenského hraničního kodexu
- Země Schengenského prostoru mají stejnou harmonizaci podmínek pro vstup se společnou vízovou politikou a pravidly pro víza pro krátkodobý pobyt
- větší policejní spolupráce s právem přeshraničního sledování a přeshraničního pronásledování
- silnější justiční spolupráce prostřednictvím rychlejšího režimu vydávání a předávání výkonu rozhodnutí v trestní věci

Současnost

- V současné době tvoří Schengen 26 států, a to 22 členských států Evropské unie (Belgie, Francie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Itálie, Portugalsko, Španělsko, Řecko, Rakousko, Dánsko, Finsko, Švédsko, Česká republika, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko, Slovinsko) a dále Norsko, Island, Švýcarsko a od roku 2011 Lichtenštejnsko.
- Součástí Schengenu naopak nejsou některé z bývalých nebo stávajících členských zemí EU, a to Velká Británie, dále Irsko, Kypr, Chorvatsko, Bulharsko a Rumunsko.

Podmínky pro členství

- kontrolovat svoje vnější hranice a vydávat jednotná schengenská víza
- spolupracovat s dalšími vnitrostátními donucovacími orgány na zajištění vysoké úrovně bezpečnosti
- spolupracovat s dalšími vnitrostátními donucovacími orgány na zajištění vysoké úrovně bezpečnosti,
- uplatňovat společný soubor schengenských pravidel (známých jako schengenské *acquis*), jako jsou pozemní, námořní a letecké hraniční kontroly, vydávání víz, podpora policejní spolupráce a ochrana osobních údajů
- používat systém SIS

ČR v Schengenském prostoru

- Dne 21. prosince 2007 se Česká republika plně zapojila do schengenské spolupráce.
- Vstup do schengenského prostoru 21. prosince 2007 završil desetileté intenzivní přípravy, v průběhu kterých ČR harmonizovala činnost svých orgánů odpovědných za vnitřní bezpečnost s činností orgánů členských států Schengenu. Česká vláda přijala v roce 2003 Schngenskou strategii, kterou potvrdila v únoru 2007 přijetím

- Zdroje:
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:l33020&from=BG>
- <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/schengenska-spoluprace-schengenska-spoluprace.aspx>
- <https://www.euroskop.cz/>